

مجمع عمومی

توزیع: عمومی
۳۱/اگوست/۲۰۱۵

زبان اصلی: انگلیسی

شورای حقوق بشر
هفتمین اجلاس

مورد 69 (c) از دستور کار موقت *
ارتقاء و حفاظت از حقوق بشر:
وضعیت حقوق بشر و گزارش
گزارشگران ویژه و نمایندگان

وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران

گزارش دبیرکل

خلاصه: گزارش حاضر مطابق با قطعنامه 69/190 مجمع عمومی، که در آن مجمع از دبیرکل خواست تا گزارشی به هفتمین نشست مجمع عمومی ارائه کند، ارائه می‌شود. این گزارش منعکس‌کننده الگوها و روندهای وضعیت حقوق بشر در ایران است و اطلاعاتی در مورد پیشرفت‌های بدست‌آمده در اجرای این قطعنامه، از جمله توصیه‌هایی برای بهبود اجرای آن است.

پاراگراف صفحه

بخش اول: مقدمه.....	پاراگراف ۱ تا ۵
بخش دوم: بررسی اجمالی وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران.....	پاراگراف ۶ تا ۵۹
الف: مجازات اعدام.....	پاراگراف ۶ تا ۱۵
۱. استفاده از مجازات اعدام.....	پاراگراف ۶ تا ۱۰
۲. اعدام در ملاء عام.....	پاراگراف ۱۱ تا ۱۲
۳. اعدام کودکان.....	پاراگراف ۱۲ تا ۱۵
ب: تحدید آزادی اندیشه و بیان.....	پاراگراف ۱۶ تا ۲۶
۱. آزادی بیان.....	پاراگراف ۱۶ تا ۲۲
۲. سانسور اینترنت.....	پاراگراف ۲۳ تا ۲۶
پ: وضعیت مدافعان حقوق بشر و سایر فعالان جامعه مدنی.....	پاراگراف ۲۷ تا ۲۸
ت: وضعیت زنان.....	پاراگراف ۲۹ تا ۴۶
۱. ازدواج کودکان.....	پاراگراف ۳۶ تا ۳۸
۲. حق تحصیل.....	پاراگراف ۳۹ تا ۴۰
۳. زنان و زندگی عمومی.....	پاراگراف ۴۱ تا ۴۴
۴. تنظیم خانواده.....	پاراگراف ۴۵ تا ۴۶
ث: حقوق کارگران.....	پاراگراف ۴۷ تا ۵۱
۱. حق آزادی تشکل و اجتماع مسالمت آمیز.....	پاراگراف ۴۷ تا ۴۹
۲. حمایت از دستمزد: عقب افتادگی دستمزد.....	پاراگراف ۵۰
۳. تبعیض مذهبی و قومی (اتنیکی).....	پاراگراف ۵۱
ج: حقوق دسترسی به فرآیند عادلانه دادرسی و محاکمه عادلانه.....	پاراگراف ۵۲ تا ۵۴
د: رفتار با اعضاء اقلیت‌های مذهبی و قومی (اتنیکی).....	پاراگراف ۵۵ تا ۵۹
بخش سوم: همکاری با مکانیسم‌های بین المللی حقوق بشر و دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد.....	پاراگراف ۶۰ تا ۶۸
الف: همکاری با نهادهای طرف معاهده‌ها.....	پاراگراف ۶۰ تا ۶۲
ب: همکاری با مکانیسم‌های ویژه شورای حقوق بشر.....	پاراگراف ۶۳ تا ۶۵
پ: همکاری با دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد.....	پاراگراف ۶۶
ت: بررسی دوره‌های جهانی.....	پاراگراف ۶۷ تا ۶۸
بخش چهارم: توصیه‌ها.....	پاراگراف ۶۹ تا ۷۵

مقدمه

I.

1. گزارش پیش رو طبق قطعنامه A/RES/۶۹/۱۹۰ که از دبیرکل می‌خواهد گزارشی در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران به هفادمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل متحد ارائه کند، تقدیم می‌شود. این گزارش با تمرکز بر نگرانی‌هایی که ذکر خواهند شد، اطلاعاتی در خصوص پیشرفت‌هایی که در اجرای این قطعنامه به وجود آمده است را ارائه می‌کند.
2. این گزارش از مشاهدات نهادهای ناظر بر معاهده‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد، رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر، و نهادهای مختلف سازمان ملل متحد استفاده می‌کند. این گزارش همچنین به اطلاعاتی که توسط رسانه‌های رسمی و سازمان‌های غیردولتی ارائه شده است، اشاره دارد.
3. از زمان ارائه آخرین گزارش دبیرکل به شورای حقوق بشر (A / HRC / ۲۸/۲۶)، استفاده از مجازات اعدام، از جمله در رابطه با جرایم مربوط به مواد مخدر و اعدام در ملاء عام با روند نگران‌کننده‌ای همچنان ادامه داشته است. روزنامه نگاران، مدافعان حقوق بشر و فعالان حقوق زنان همچنان برای انجام حرفه خود و یا اجرای حقوق مشروع خود نسبت به آزادی‌های بیان و اجتماعات با دستگیری، بازداشت و محاکمه روبرو شده‌اند. وضعیت حقوق بشر زنان، به ویژه در زمینه ازدواج کودکان و حضور کم‌رنگ زنان به عنوان نیروی کار و در مقام‌های تصمیم‌گیری همچنان باعث نگرانی عمده است.
4. دولت ایران همچنان به تعامل سازنده با نهادهای معاهده سازمان ملل ادامه داده و گزارشات دوره‌ای خود را به کمیته حقوق کودک و کمیته حقوق معلولان ارائه کرده است. دولت ایران همچنان با بررسی دوره‌ای جهانی (یوپی آر) برای دومین چرخه بررسی در اکتبر ۲۰۱۴، تعامل اساسی نشان داد. دولت ایران همچنین از گزارشگر ویژه در امور غذا دعوت کرده تا از این کشور دیدار کند. اما تقاضاهای دیدار سایر دارندگان حکم، شامل گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران، همچنان بدون پاسخ مانده است.
5. دبیرکل از توافق بین چین، فرانسه، آلمان، بریتانیا، ایالات متحده آمریکا با مسوول ارشد سیاست‌خارج اتحادیه اروپا و جمهوری اسلامی ایران در خصوص برنامه هسته‌ای ایران، که می‌تواند به صلح و ثبات در منطقه کمک کند استقبال می‌کند. این توافق همچنین راه را برای از میان برداشتن تحریم‌های اقتصادی که برای ارتقاء و حمایت از حقوق اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی مهم است هموار می‌کند. دبیرکل اعتقاد دارد که لغو تحریم‌های اقتصادی و اقدامات قهری یکجانبه باعث از بین بردن اثرات منفی تحریم‌ها بر جمعیت [ایران] خواهد شد. وی دولت ایران را تشویق می‌کند تا حقوق بشر را در الویت سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های خود قرار دهد و منابع کافی برای ارتقاء آن در نظر بگیرد.

II. بررسی اجمالی وضعیت حقوق بشر در جمهوری اسلامی ایران

الف: مجازات اعدام

1. استفاده از مجازات اعدام
6. دبیرکل همچنان نگران تناوب اعدام‌ها، به ویژه برای جرایم مربوط به مواد مخدر و مجرمین نوجوان است که طی دوره این گزارش اجرا شده‌اند. دبیرکل از تصمیم دولت ایران برغم نگرانی‌های فزاینده در مورد افزایش تعداد اعدام‌ها و چندین تقاضا از دولت ایران برای توقف استفاده از مجازات اعدام، برای رد ۴۰ مورد از ۴۱ توصیه‌ای که در مورد اعدام در دومین بررسی دوره‌ای جهانی خود در اکتبر ۲۰۱۴ دریافت کرد ابراز تأسف می‌کند. دولت ایران تنها یک توصیه را که خواستار حصول اطمینان از دسترسی متهمان به روند عادلانه دادرسی و محاکمات منصفانه، بخصوص اگر احتمال استفاده از حکم اعدام در فرآیند قضایی وجود داشته باشد را قبول کرد.¹
7. از سال ۲۰۰۸ تا سال ۲۰۱۵، روند اعدام رو به افزایش بوده است که سال ۲۰۱۴ با حداقل ۷۵۰ اعدام، بیشترین تعداد را دارا بوده است.² اعدام‌های مربوط به مواد مخدر بیش از ۷۰ درصد همه اعدام‌ها را تشکیل می‌دهد. حداقل ۵۲۰ نفر در نیمه اول سال ۲۰۱۵ اعدام شدند که شامل ۳۸۴ اعدام مربوط به مواد مخدر بوده است. دست‌کم ۵۲۰ نفر در نیمه اول سال ۲۰۱۵ اعدام شده‌اند که ۳۸۴ نفر از آنها در رابطه با مواد مخدر اعدام شده‌اند. در تاریخ ۸ مه ۲۰۱۵، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران و گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی و شتابزده علنا افزایش تعداد اعدام‌هایی را که برغم سوالات جدی در خصوص رعایت فرآیند عادلانه قضایی صورت گرفته بودند را محکوم کردند.⁴ آنها یادآور شدند که این افزایش در آمار اعدام‌ها با وجود سوالات جدی در مورد موازین محاکمه‌های عادلانه رخ داده است. آنها مشاهده کرده‌اند که در بسیاری از موارد، اعدام‌ها توسط منابع رسمی گزارش نشده و نام زندانیان اعدامی نیز منتشر نشده است.
8. دولت ایران همچنان استدلال می‌کند که استفاده از مجازات اعدام برای جدی‌ترین جرایم، که تحت قوانین ایران شامل قاچاق مواد مخدر نیز هست، محدود شده است. آنها استدلال می‌کنند که مجازات اعدام به عنوان عامل بازدارنده، به خصوص برای جرایم

¹ A/HRC/۲۸/۱۲

² A/HRC/۲۸/۲۰

³ <http://us9.campaign-archive1.com/?u=۶۴ee۵۵۰۴۸acaac۹۶۳۵۹۷۴۲۴۸b&id=۹۲۶۸f۱۹۸۶۳&e=۳۵۸۱۱۶d۳۲۱>

⁴ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=16042&LangID=E>

- مرتبط با مواد مخدر^۵ عمل می‌کند و تنها در مورد مجرماتی که طی عملیات قاچاق علیه ماموران اجرای قانون و شهروندان جرایمی را مرتکب شده‌اند و در جریان دادرسی که استانداردهای دادرسی عادلانه در آن رعایت و محکوم شده‌اند، اعمال می‌شود. قانون مبارزه با مواد مخدر برای طیف گسترده‌ای از جرایم مربوط به مواد مخدر مجازات مرگ را در نظر می‌گیرد و حتی وقتی حداقل مواد مخدر نیز دخیل باشد (مانند ۳۰ گرم برای برخی مواد مخدر)، به طور خودکار باعث صدور احکام اعدام می‌شود.^۶
۹. با توجه به آمار رو به رشد اعدام ظرف سال‌های اخیر، دبیرکل موثر بودن مجازات اعدام به عنوان یک عامل بازدارنده علیه جرایم مربوط به مواد مخدر را مورد سؤال قرار می‌دهد و از دولت ایران مصرانه می‌خواهد تا در پی راه‌های جایگزینی که با موازین و قوانین بین‌المللی حقوق بشر منطبق هستند، باشد. در این زمینه، و برای بررسی استراتژی‌های جایگزین برای مبارزه با جرایم مربوط به مواد مخدر، دبیرکل، دولت ایران را تشویق می‌کند تا با دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر (OHCHR) و دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC) که ایران را به گفت‌وگوهای فنی و پشتیبانی از مقامات در این خصوص دعوت کرده‌اند تعامل کند.
۱۰. کمیته حقوق بشر سازمان ملل متحد، که ناظر بر اجرای میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) می‌باشد،^۷ بارها تاکید کرده‌است که مجازات اعدام برای جرایم مربوط به مواد مخدر با شرایط "جدی‌ترین جرایم" بر اساس ماده ۶ این میثاق منطبق نیست.^۸ این تفسیر توسط دبیرکل، کمیساریای عالی حقوق بشر و گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی، شتابزده یا خودسرانه، که همچنین تاکید کرده‌اند که جرایم مربوط به مواد مخدر که شامل قتل عمد نمی‌شوند از مشخصات "جدی‌ترین جرایم" برخوردار نیستند، تکرار شده است.^۹ دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم سازمان ملل متحد (UNODC)^{۱۰} همچنین به طور مداوم در گفت‌وگوهای سطح بالایی که با مقامات ارشد دولت ایران داشته‌است نگرانی خود را در مورد تشخیص جرایم مربوط به مواد مخدر به عنوان "جدی‌ترین جرایم" ابراز کرده‌است.^{۱۱} در حالی که دولت ایران ادعا می‌کند که مقررات کشور تنها برای جدی‌ترین جرایم مجازات اعدام را در نظر می‌گیرد،^{۱۲} دبیرکل نگران است که مجازات اعدام برای جرایمی که این مقتضیات را برآورده نمی‌کنند در نظر گرفته می‌شود. او از ایران می‌خواهد تا تقویت قوانین ضد پولشویی خود و تصویب کنوانسیون علیه جرایم سازمان‌یافته فراملی و پروتکل‌های آن را مدنظر قرار دهد تا بتواند به ریشه‌کن کردن قاچاق مواد مخدر و جرایم مرتبط به آن کمک کند.^{۱۳}

۲. اعدام در ملاء عام

۱۱. در حالی که رییس سابق قوه قضاییه ایران طی سخننامه‌ای در ژانویه ۲۰۰۸ اعدام در ملاء عام را ممنوع اعلام کرده بود، دبیرکل از تداوم این عمل، که تاثیر غیر انسانی هم بر قربانی و هم بر شاهدان آن دارد و باعث تقویت ماهیت بی‌رحمانه، غیر انسانی و خفت‌بار مجازات اعدام می‌شود، نگران است.^{۱۴} از مجموع ۵۲۰ اعدامی که در نیمه اول سال ۲۰۱۵ ثبت شده، ۲۸ مورد آن در ملاء عام صورت گرفته است. طبق گزارش‌ها در سال ۲۰۱۴ نیز ۵۳ مورد اعدام در ملاء عام صورت گرفته است.^{۱۵}
۱۲. در پاسخ به بیانیه مشترک ۸ مه ۲۰۱۵ توسط گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران و گزارشگر ویژه اعدام‌های فراقضایی و شتابزده، دولت ایران اعلام کرد که اعدام‌هایی که در ملاء عام اجرا می‌شوند تنها در شرایط خاص و محدود و با رعایت قوانین ویژه و برای جلوگیری از جرایم مربوط به مواد مخدر صورت می‌پذیرند. با این حال، گزارش‌ها نشان

^۵ Iran's response to the joint statement of the Special Rapporteurs on Iran and extrajudicial killings dated ۸ May ۲۰۱۵

^۶ A/HRC/۲۸/۷۰

^۷ Iran has been a State party to ICCPR since ۱۹۷۵

^۸ International human rights jurisprudence defined the terms as to be applied only to the crime of murder or intentional killing. See E/۲۰۱۰/۱۰, Para ۵۶-۶۸

^۹ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=۱۶۰۴۲&LangID=E>

^{۱۰} <http://www.unodc.org/unodc/en/press/releases/۲۰۱۵/April/statement-of-the-unodc-executive-director-yury-fedotov-on-the-use-of-the-death-penalty-in-indonesia.html>

^{۱۱} The International Narcotics Control Board encouraged States that still imposed the death penalty for drug-related offences to abolish that punishment. A/۶۹/۲۲۸, para ۲۶

^{۱۲} Office of the High Council for Human Rights in Iran, ۱ June ۲۰۱۵, available from <http://en.humanrights-iran.ir/news-۲۲۷۱۴.aspx>

^{۱۳}

<https://www.unodc.org/islamicrepublicofiran/en/iran-to-strengthen-its-capacities-to-fight-money-laundering-and-financing-of-terrorism.html>

^{۱۴} <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=۱۵۹۳۷&LangID=E>

^{۱۵} A/HRC/۲۸/۷۰

داده‌اند که به تازگی در تاریخ ۹ ژوئن ۲۰۱۵، سه نفر در دو شهر به جرم تجاوز جنسی در ملاء عام به دار آویخته شده‌اند.¹⁶ همچنین در حالی که دولت در پاسخ خود اطمینان داد که اقدامات خاصی برای جلوگیری از حضور افراد زیر سن قانونی در محل اعدام‌ها ترتیب داده است،¹⁷ عکس‌هایی که در محل اجرای احکام اعدام گرفته شده غالباً نشان می‌دهد که کودکان در میان تماشاگران صحنه‌های اعدام حضور داشته‌اند.¹⁸ کمیته حقوق بشر در مشاهدات نهایی خود در مورد کشور ایران، نگران ادامه استفاده از اعدام در ملاء عام بوده و به ممنوعیت آن توصیه کرده است.¹⁹ دبیرکل ایران را تشویق می‌کند که بی‌درنگ به همه اعدام‌ها در ملاء عام پایان دهد.

3. اعدام کودکان

- 13.** بدون در نظر گرفتن شرایط و ماهیت جرم، استفاده از مجازات مرگ برای جرائمی که توسط افراد زیر سن ۱۸ سال ارتکاب شده‌اند، صراحتاً در قوانین بین‌المللی حقوق بشر، به ویژه تحت ماده ۶ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR) و ماده ۳۷ کنوانسیون حقوق کودک (CRC)، ممنوع اعلام شده است. در حالی که ایران عضو هر دو میثاق ICCPR و CRC است، اجرای حکم اعدام نوجوانان همچنان به طور منظم در کشور رخ می‌دهد. هیچگونه اطلاعات رسمی در مورد کودکان درگیر با قانون، به ویژه افرادی که در خطر اعدام هستند در دسترس عموم نیست. با این حال، طبق گزارش‌ها تا سال ۲۰۱۴، ۱۶۰ نوجوان در خطر اعدام گزارش شده‌اند،²⁰ و حداقل ۱۳ مجرم نوجوان در سال ۲۰۱۴ و یک نفر در سال ۲۰۱۵ بنا به گزارش‌ها اعدام شده‌اند.²¹ مقامات ایران در اظهار نظر خود درباره این گزارش، اعلام کردند که بسیاری از کسانی که اعدام شده‌اند، در زمان ارتکاب جرم بیش از ۱۸ سال سن داشته‌اند.
- 14.** قانون جدید مجازات اسلامی که در ژوئن ۲۰۱۳ به اجرا در آمده، اجازه می‌دهد تا مجرمان نوجوان اعدام شوند، "مگر اینکه مجرم فاقد ظرفیت روانی درک ماهیت و پیامدهای جرم خویش تشخیص داده شود." صرف‌نظر از این تغییر در قانون، طبق گزارش‌ها در نوامبر ۲۰۱۴ رییس قوه قضائیه، آقای صادق آملی لاریجانی، حمایت خود از اعدام بزرگسالانی که در زمان ارتکاب جرم زیر سن قانونی بودند را اعلام کرد. به گفته آقای لاریجانی، "ما دلیلی نداریم وقتی شخص ۵/۱۷ ساله جنایتی مرتکب می‌شود و اکنون به ۲۵ سالگی رسیده است حق اولیای دم برای قصاص را نادیده بگیریم."²² در اظهار نظر خود درباره این گزارش، مقامات [ایران] اظهار داشتند که قصاص حق خصوصی خانواده قربانی است که نمی‌تواند از سوی دستگاه قضایی نادیده گرفته شود. آنها افزودند که قوه قضائیه درجه بالایی از انعطاف پذیری و نرمش در پرونده‌های نوجوانان نشان داده و یک گروه کاری برای پیشگیری از اعدام نوجوانان تشکیل داده که از جمله خانواده‌های قربانیان و عاملین جرم را برای رسیدن به توافق تشویق می‌کند و به آنها کمک‌های مالی ارائه می‌کند.
- 15.** در تاریخ ۱۸ فوریه ۲۰۱۵، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران و گزارشگر ویژه در مورد اعدام‌های فراقضایی به صورت علنی از دولت ایران خواستند²³ تا اعدام سامان نسیم، که به دلیل جرمی که ادعا می‌شود در ۱۷ سالگی مرتکب شده، را متوقف کند. وی که ادعا شده با فعالیت‌های مسلحانه حزب آزاد کردستان (پژاک) در ارتباط بوده، به اتهام محاربه و فساد فی‌الارض محکوم شده بود. طبق گزارش‌ها آقای نسیم تحت شکنجه و ادا به اعتراف شده بود. تاریخ اعدام وی برای ۱۹ فوریه سال جاری تعیین شده بود. در نظرات خود در خصوص این گزارش، مقامات ایران گزارش دادند که آقای نسیم در زندان ارومیه به سر می‌برد و پرونده او در حال حاضر تحت بررسی قوه قضائیه قرار دارد.

ب: تحدید آزادی اندیشه و بیان

1. آزادی بیان

- 16.** آزادی بیان و اطلاعات شالوده‌های هر جامعه آزاد و دموکراتیک هستند و هر محدودیتی باید در شدت و قوت نسبت به هدفی که در ماده ۱۹ (۳) از میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی دنبال می‌شود تناسب داشته باشد، و نباید به یک‌رویه تبدیل شود. دبیرکل تجدید تعهد رییس جمهور روحانی نسبت به کاهش محدودیت‌های آزادی بیان، و دفاع وی از آزادی بیان به عنوان یکی

¹⁶ Iran Human Rights, "13 People Executed, 10 June 2015, available at <http://iranhr.net/2015/06/13-people-executed-four-public-executions-in-front-of-children/>.

¹⁷ Iran's response to the joint statement of the Special Rapporteurs on Iran and extrajudicial killings dated 8 May 2015

¹⁸ Iran Human Rights, "13 People Executed, 10 June 2015, available at <http://iranhr.net/2015/06/13-people-executed-four-public-executions-in-front-of-children/>.

¹⁹ CCPR/C/IRN/CO/3

²⁰ A/HRC/28/26

²¹ A/HRC/28/70

²² A/HRC/28/70

²³ <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=15582&LangID=E>

- از حقوق اساسی بشر را مدنظر قرار داده است.²⁴ علیرغم وعده‌های وی برای کاهش کنترل شدید رسانه‌ها و نشریات، دسترسی به اینترنت و فعالیت‌های فعالان رسانه توسط حکومت، نشانه‌های بسیار کمی از پیشرفت به سوی بهبود وضعیت تحقق حق آزادی بیان و حق دسترسی به اطلاعات وجود داشته است. در سال ۲۰۱۵، گزارشگران بدون مرز، ایران را در رتبه ۱۷۳ از ۱۸۰ کشور از لحاظ آزادی مطبوعات قرار داد.²⁵ روزنامه نگاران اغلب خودسرانه و به صورت نامتناسبی با اتهام‌های همچون جرایم امنیت ملی و تبلیغ علیه نظام روبرو می‌شوند، و به احکام قضایی از جمله زندان محکوم می‌شوند، که توانایی آنها برای اجرای حق مشروع خود نسبت به آزادی اندیشه و بیان را محدود می‌کنند.
17. دبیرکل از سرباز زدن دولت ایران در قبول کلیه توصیه‌هایی که طی بررسی دوره‌ای جهانی دوم خود (بو پی آر) در خصوص آزادی بیان دریافت کرده، متأسف است. ایران تنها چهار توصیه را کاملاً و بخش‌هایی از شش توصیه دیگر را پذیرفته، در حالیکه توصیه‌های توقف سانسور رسانه‌ها و آزار و اذیت روزنامه‌نگاران، آزادی شهروندانی که به دلیل بهرگیری مسالمت‌آمیز حق بیان بازداشت شده‌اند، و پایان دادن به نظارت شدید بر اینترنت و شبکه‌های اجتماعی را رد کرده است.²⁶
18. اگر چه قوانین ایران از آزادی‌بیان محافظت می‌کند، محدودیت‌های متعدد، از جمله محدودیت‌های شدید نسبت به آزادی مطبوعات علیه تحقق این حق وجود دارد. قانون اساسی [ایران] می‌گوید که "نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر این‌که مخل به مبانی اسلام و حقوق عمومی باشند." این فرمول مبهم اجازه تفسیر گسترده و کاربرد دلخواه از این اصل را می‌دهد.²⁷ قانون مطبوعات اعلام می‌دارد که "مطبوعات حق دارند نظرات، انتقادات سازنده، پیشنهادها، توضیحات مردم و مسئولین را با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه درج و به اطلاع عموم برسانند." باوجود اینکه این قانون اعلام می‌دارد که "هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر مطبوعات بر آید و یا به سانسور و کنترل نشریات مبادرت کند،"²⁸ محدودیت‌های بسیار زیادی در آن وجود دارد که ممکن است مورد تقاسیر متعدد قرار گیرند و در حالی که به روزنامه‌نگاران راهنمایی‌های بسیار کمی می‌کند، فرصت‌های فراوانی برای سانسور برای مقامات فراهم می‌کند.²⁹ آسیب‌پذیری این مقررات متعدد برای بدرفتاری، همراه با مجازات‌های سخت باعث شده آزادی‌بیان مورد تهدید و تضعیف قرار بگیرد.
19. ایران یکی از بالاترین آمارهای روزنامه‌نگاران زندانی را دارد. در سال ۲۰۱۵، کمیته حمایت از روزنامه‌نگاران، ایران را یکی از ۱۰ کشور سانسورگر جهان تعیین کرد.³⁰ در تاریخ ۵ ژوئن ۲۰۱۵، گزارشگر ویژه در مورد حقوق بشر در ایران و گزارشگر ویژه در مورد آزادی بیان نگرانی جدی خود را از دستگیری، بازداشت و محاکمه خودسرانه و غیرقانونی روزنامه‌نگاران، و استفاده مکرر و مبهم از [اتهام] تهدید علیه امنیت ملی، تبلیغ علیه نظام، و توهین به مقامات در راستای محاکمه و حبس روزنامه‌نگاران ابراز کردند. آنها تأکید کردند که خاموش کردن این صداهای منتقد، گفتگو در عرصه عمومی را تضعیف می‌کند و ایرانی‌ها و سایر شهروندان جهان را از اطلاعات مهمی در خصوص واقعیت‌های کشور محروم می‌کند. دبیرکل با بازتاب نگرانی‌های این کارشناسان، مجدداً اعلام می‌دارد که بازداشت و زندانی کردن روزنامه‌نگاران به اتهامات مبهم امنیت ملی مانند توطئه، پیام‌های ضددولتی، و سایر فعالیت‌هایی که ممکن است توسط یک دولت غیرقابل قبول تشخیص داده شوند، مانند همکاری با سازمان‌های حقوق بشری، غیرقابل قبول است و تعهدات ملی و بین‌المللی ایران را تضعیف می‌کند.
20. در تاریخ ۲۵ مه ۲۰۱۵، محاکمه آقای جیسون رضاییان، خبرنگار ایرانی-آمریکایی نشریه واشنگتن پست و همسرش یگانه صالحی، خبرنگار روزنامه نشنال امرات متحده عربی، پشت درهای بسته به اتهام‌های جاسوسی، همکاری با دولت‌های متخاصم، جمع‌آوری اطلاعات طبقه‌بندی شده و تبلیغ علیه ایران آغاز شد. جلسه دوم دادگاه در تاریخ ۸ ژوئن برگزار شد. به‌رغم درخواست‌ها، نه خانواده آقای رضاییان و نه نمایندگان واشنگتن پست اجازه حضور در جلسات دادگاه را نیافتند. چنین محاکمات پشت درهای بسته‌ای ممکن است نقض تعهدات ایران نسبت به ماده ۱۴ (۱) میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی باشد، که حق همه افراد دخیل در محاکمات مدنی و کیفری برای دسترسی به محاکمات عادلانه و علنی را تضمین می‌کند. آقای رضاییان از تاریخ ۲۲ ژوئیه ۲۰۱۴ به صورت خودسرانه در بازداشت به سر می‌برد که این شامل چندین ماه حبس انفرادی نیز بوده است و برای نزدیک به ۱۰ ماه بطور رسمی تعهیم اتهام نشد. به نظر می‌آید که دستگیری و محاکمه وی به حرفه او به عنوان روزنامه‌نگار و بهرگیری مشروع از حق آزادی‌بیان مرتبط باشد. در نظرات خود، مقامات ایران اعلام کردند که آقای رضاییان به مدت ۴۵ روز در سلول انفرادی نگهداری شده و در طول تحقیقات به خانواده خود دسترسی داشته و از امکانات بهداشتی و رفاهی بهرمنند بوده است.

²⁴ The Guardian, 19 January 2015, available at

<http://www.theguardian.com/world/2015/jan/19/iranian-newspaper-mardom-e-emrooz-shut-down-showing-solidarity-charlie-hebdo>

²⁵ Reporters Without Borders, "2015 World Press Freedom Index," available at <http://index.rsf.org/#/>.

²⁶ Iran partially accepted 6 recommendations relating to freedom of expression. See A/HRC/28/12

²⁷ A/69/306

²⁸ Article 4 of the Press Law; see Iran Human Rights Documentation Center, available at

<http://www.iranhrdc.org/english/english/human-rights-documents/iranian-codes/3201-the-press-law.html?p=1>.

²⁹ Human Rights Watch, available at http://www.hrw.org/reports/1999/iran/Iran99o-02.htm#P147_42698

³⁰ Committee to Protect Journalists, "10 Most Censored Countries" (2015), available at

<https://cpj.org/2015/04/10-most-censored-countries.php>.

21. در تاریخ ۲ فوریه ۲۰۱۵، روزنامه‌نگار سابق عباس سلیمی نمین به اتهام توهین به رییس جمهوری سابق، محمود احمدی نژاد و افراد دیگر در یک مناظره تلویزیونی در سال ۲۰۱۱ به شش ماه زندان، ۷۴ ضربه شلاق و پرداخت جریمه نقدی محکوم شد.³¹ در تاریخ ۱ ژوئن ۲۰۱۵، آتنا فرقدانی، هنرمند گرافیک و فعال حقوق کودک به ۱۲ سال و ۹ ماه زندان به اتهام تبلیغ علیه نظام، تجمع و تباہی علیه امنیت ملی و توهین به نمایندگان مجلس و رهبر انقلاب محکوم شد.³² خانم فرقدانی در تاریخ ۱۰ ژانویه ۲۰۱۵، پس از اینکه شعبه ۱۵ دادگاه انقلاب وی را احضار کرد دستگیر شد. وی به دلیل کشیدن کاریکاتوری که از نمایندگان مجلس انتقاد می‌کرد دستگیر و محکوم شد. طبق گزارش‌ها وی در زمان دستگیری در حضور پدرو مادرش و قاضی مورد ضرب و شتم قرار گرفت. به نظر می‌آید این موارد بخشی از سرکوب گسترده‌تری باشد، چون افرادی که در حال بهرگیری از حقوق آزادی‌بیان و آزادی انجمن خود هستند به نحو فزاینده‌ای مورد بازداشت و پیگرد قضایی قرار گرفته‌اند. در اظهار نظر مقامات ایران در مورد گزارش حاضر، در حالی که مقامات حکم خانم فرقدانی را تأیید کردند، گزارش دادند که او به قید وثیقه آزاد شده و حکم وی در مرحله تجدید نظر است.

22. دبیرکل با نگرانی به دخالت دولت در کار چندین نشریه خبری از طریق بستن، معلق کردن و لغو مجوز آنها اشاره می‌کند. به عنوان مثال، در اواخر ماه آوریل سال ۲۰۱۵، یک نشریه ماهانه زنان به نام زنان امروز، به اتهام "ترویج اعمال مستهجن و مغایر با مذهب و انتشار تصاویر مبتذل و طرح مسایل منافی عفت عمومی"³³ تعلیق شد.³⁴ زنان امروز مقاله‌ای درباره زندگی مشترک بدون ازدواج رسمی اسلامی منتشر کرده بود.³⁵ در ژانویه ۲۰۱۵ هفت‌نامه اصلاح‌طلب ستاره صبح به دلیل انتشار یک نامه سرگشاده در انتقاد از قانونی بودن حبس سران جنبش سبز بسته شد.³⁶ روزنامه مردم امروز نیز در ژانویه ۲۰۱۵ به دلیل انتشار عکس روی جلدش که هنرپیشه آمریکایی جورج کلونی را با عبارت "من هم شارلی هستم"، که اشاره به حمله به دفتر نشریه شارلی ابدو در پاریس داشت، بسته شد. دولت ایران مجوز این روزنامه را به دلیل "تحریک آمیز بودن و توهین به اسلام" لغو کرد.³⁷ در نظرات خود در مورد این گزارش، مقامات گزارش دادند که این سه نشریه فعال هستند و پرونده‌های آنها در حال حاضر تحت بررسی قوه قضائیه است.

2. سانسور اینترنت

23. دبیرکل از سخنان سپتامبر ۲۰۱۴ رییس جمهور روحانی که در آن تأکید کرده بود که سانسور اینترنت سازنده نیست و ضد منافع ایران است و متذکر شده بود که ایجاد دیوارها و فیلترها تنها منجر به تخطی از مقررات ملی از طریق سرورهای پروکسی و سایر روش‌ها می‌شود، استقبال می‌کند.³⁸ رییس جمهور همچنین از روحانیون خواست تا تحمل بیشتری برای فن‌آوری‌های جدید داشته باشند و توضیح داد که مهم است که نسل جوان به اینترنت دسترسی داشته باشد.³⁹

24. دولت گام‌هایی به سوی آزادی بیشتر اینترنت برداشته است، اما این گام‌ها با محدودیت‌های قابل توجه و سطح کنترل پایدار همراه بوده‌اند. در اوت ۲۰۱۴، دولت مجوزهای نسل سوم تلفن همراه که از سرعت بیشتری برخوردار است را برای دو شرکت ایرانی تأیید کرد اگرچه این مجوزها شامل امکان مکالمات ویدیویی نبودند.⁴⁰

³¹ Reporters without Borders, ۱۹ May ۲۰۱۵, available at

<http://en.rsf.org/iran-press-freedom-violations-recounted-۲۱-۰۱-۲۰۱۵,۴۷۵۲۱.html>

³² Press Release, "UN experts condemn continued detention and prosecution of journalists and human rights defenders in Iran" (۲۹ May ۲۰۱۵)

³³ Iran Human Rights Documentation Center, available at

<http://www.iranhrdc.org/english/english/human-rights-documents/iranian-codes/۳۲۰۱-the-press-law.html?p=۲>

³⁴ Iran Wire, ۲۸ April ۲۰۱۵, available at <http://en.iranwire.com/features/۶۴۵۷/>; see Global Voices, ۴ May ۲۰۱۵, available at

<https://globalvoicesonline.org/۲۰۱۵/۰۵/۰۴/irans-leading-womens-magazine-suspended-after-covering-cohabitation-outside-of-marriage/>.

³⁵ Bloomberg Business, ۲۷ April ۲۰۱۵, available at

<http://www.bloomberg.com/news/articles/۲۰۱۵-۰۴-۲۷/iran-bans-women-s-magazine-for-promoting-cohabitation>

³⁶ <http://eaworldview.com/۲۰۱۵/۰۱/iran-daily-head-revolutionary-guards-jerusalem-will-liberated-soon/>; Reporters

Without Borders, ۱۹ May ۲۰۱۵, available at

<http://en.rsf.org/iran-press-freedom-violations-recounted-۲۱-۰۱-۲۰۱۵,۴۷۵۲۱.html>

³⁷ Yahoo News, ۶ September ۲۰۱۴, available at

<http://news.yahoo.com/irans-internet-censorship-not-working-president-۰۰۴۰۳۵۹۱۶.html>

³⁸ BBC News, ۱ September ۲۰۱۴, available at <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-۲۹۰۱۷۷۲۹>

³⁹ Yahoo News, ۶ September ۲۰۱۴, available at

<http://news.yahoo.com/irans-internet-censorship-not-working-president-۰۰۴۰۳۵۹۱۶.html>

⁴⁰ International Campaign for Human Rights in Iran, available at

<http://www.iranhumanrights.org/۲۰۱۵/۰۱/internet-filtering-iran/>.

25. ایران در سال گذشته به سیاست "فیلترینگ هوشمند" گذار کرد که در آن برخی محتوای ناخوشایند روی شبکه‌های اجتماعی مسدود می‌شوند، درحالی‌که کل وبسایت مسدود نمی‌شود.⁴¹ اگرچه این سیاست به عنوان تلاش برای کاستن از محدودیت‌های شدید بر رسانه‌ها معرفی شده‌بود، سیستم شناسایی کاربران آن ناقض حریم خصوصی کاربران و حق اساسی آنان برای دسترسی به اطلاعات است. این سیستم به مقامات اجازه می‌دهد تا دسترسی برخی گروه‌های تعیین شده را به اطلاعات محدود کنند و محتوایی که افراد می‌توانند در اینترنت منتشر کنند را کنترل کنند.⁴² معنی ماهیت هدفمند این سیستم این است که کاربران می‌توانند شناسایی شوند و اطلاعات شخصی آنها و فعالیت‌هایشان برای سازمان‌های امنیتی و سایر سازمان‌های حکومتی افشا خواهد شد.⁴³ در این سیستم، افرادی که در اینترنت فعالیت‌های اجتماعی یا سیاسی می‌کنند به طور خاص در خطر دستگیری، بازداشت و زندان‌های طولانی مدت قرار دارند.⁴⁴ در اظهار نظر خود درباره این گزارش، مقامات ایران اعلام کردند که مسدود کردن و فیلتر کردن هوشمند رسانه‌های اجتماعی با هدف جلوگیری از تحریک به شورش، اختلال، آسیب به اموال عمومی، تروریسم، افراط‌گرایی و خشونت صورت می‌پذیرد.

26. پس از اینکه شورای عالی امنیت ملی هرگونه پوشش از شخصیت محمد خاتمی رییس جمهور اسبق ایران را برای رسانه‌ها ممنوع کرد، در ماه مارس ۲۰۱۵ مقامات ایران دو وبسایت جماران و بهار را به علت انتشار تصاویر وی توقیف کردند.⁴⁵

پ. وضعیت مدافعان حقوق بشر و سایر فعالان جامعه مدنی

27. در تاریخ ۵ ژوئن ۲۰۱۵، یک گروه از گزارشگران ویژه به صورت علنی نگرانی خود را از بازداشت و محکومیت فعالان حقوق بشر در ایران اعلام کردند.⁴⁶ گزارشگر ویژه مدافعان حقوق بشر⁴⁷ نیز نگرانی خود را از دستگیری، بازداشت‌ها و حبس خودسرانه مدافعان حقوق بشر به دلیل "اقدام علیه امنیت ملی" که غالباً بدون تضمین‌های اساسی روند عادلانه دادرسی و محاکمات است، بیان کرده است.

28. در تاریخ ۵ مه ۲۰۱۵، نرگس محمدی، معاون سابق کانون مدافعان حقوق بشر و یکی از بنیان‌گذاران کارزار لغو گام به گام اعدام، برای اجرای باقیمانده شش سال مجازات زندانی که در آوریل ۲۰۱۲ به اتهام "تجمع و تبانی علیه امنیت ملی، عضویت در کانون مدافعان حقوق بشر، و تبلیغ علیه نظام" به آن محکوم شده بود، دستگیر شد. حکم او پیش‌تر در آوریل ۲۰۱۲ به اجرا گذاشته شده، اما به دلایل پزشکی در ماه ژوئیه ۲۰۱۲ با قید وثیقه آزاد شده بود.

ت: وضعیت زنان

29. دبیرکل خاطر نشان می‌کند که دولت ایران ۴۲ توصیه از ۵۳ توصیه بررسی دوره‌ای جهانی (یوپی آر) در مورد وضعیت زنان را به صورت کامل و یا جزئی پذیرفته است. وی دولت ایران را برای اتخاذ اقدامات عملی برای اجرای این توصیه‌ها و تصویب کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW) تشویق می‌کند.

30. در تاریخ ۴ آوریل ۲۰۱۵، یک معاون وزیر ورزش اعلام کرد که زنان اجازه ورود به استادیوم‌های ورزشی و حضور در برخی مسابقات ورزشی را خواهند داشت و بدین ترتیب ممنوعیت دسترسی زنان به استادیوم‌های ورزشی پایان خواهد یافت.⁴⁸ مقامات ایران اظهار داشتند که ممنوعیت قبلی به دلیل کمبود زیرساخت مناسب، از جمله صندلی‌ها و سرویس بهداشتی مناسب برای زنان بوده است. دبیرکل از این اظهارات استقبال می‌کند و از بیانات رییس جمهور روحانی و معاون رییس جمهور در امور زنان که در موقعیت‌های مختلف، شامل روز جهانی زن، در حمایت از برابری جنسیتی و حذف خشونت علیه زنان، شامل خشونت خانگی اظهار شده، احساس دلگرمی می‌کند. دبیرکل همچنین از بیانات علنی علیه سرکوب پلیس مذهبی برای تخلفات در رعایت حجاب اسلامی استقبال می‌کند و توصیه می‌کند که حریم و امنیت محل زندگی افراد باید به محل کار و خیابان‌ها و هر مکان دیگری در جامعه تسری پیدا کند.

31. به رغم این اظهارات مثبت و تلاش‌هایی که ایران ظرف سال‌های اخیر برای بهبود وضعیت زنان کرده است، زنان هنوز با نابرابری سیستماتیک و تبعیض چه در قوانین و چه در عمل، در کلیه بخش‌های زندگی خود روبرو هستند. طبق گزارش‌ها،

⁴¹ Reuters, ۱۴ May ۲۰۱۴, available at <http://www.reuters.com/article/۲۰۱۴/۰۵/۱۴/iran-internet-filters-idUSL۶N۰O۰۴XV۲۰۱۴۰۵۱۴>

⁴² International Campaign for Human Rights in Iran, available at <http://www.iranhumanrights.org/۲۰۱۵/۰۱/internet-filtering-iran/>.

⁴³ Reuters, ۲۶ December ۲۰۱۴, available at <http://www.reuters.com/article/۲۰۱۴/۱۲/۲۶/us-iran-internet-censorship-idUSKBN۰K۴۰SE۲۰۱۴۱۲۲۶>

⁴⁴ Reporters Without Border, ۱۹ May ۲۰۱۵, available at <http://en.rsf.org/iran-press-freedom-violations-recounted-۲۱-۰۱-۲۰۱۵,۴۷۵۲۱.html>.

⁴⁵ Working Group on Arbitrary Detention, Special Rapporteurs on human rights defenders, on freedom of expression, on independence of the judiciary, on torture and on Iran <http://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=۱۶۰۴۲&LangID=E>

⁴⁶ A/HRC/۲۸/۶۳/Add.۱

⁴⁷ The Guardian, ۴ April ۲۰۱۵, available at <http://www.theguardian.com/world/۲۰۱۵/apr/۰۴/the-Islamic-Republic-of-Iran-national-security-council-women-watch-big-sports-matches>

⁴⁸ A/۶۹/۳۵۶

شصت و شش درصد از زنان ایرانی خشونت خانگی را تجربه کرده‌اند⁴⁹ و اخیراً یک بررسی نشان داده که ۱/۱۴ درصد زنان در دوره بارداری از طرف شریک زندگی خود مورد خشونت قرار گرفته‌اند.⁵⁰

32. در ایران قانون ویژه‌ای برای مجرمانه‌دانستن خشونت خانگی وجود ندارد. زنانی که مورد خشونت قرار می‌گیرند باید تحت قانون مجازات کیفری برای برخورد جسمی شکایت، و برای ارائه شهود مورد نیاز، که شامل معرفی دو شاهد مرد بزرگسال است، اقدام کنند.⁵¹ هیچگونه خدمات حمایتی مانند پناهگاه، مشاوره حقوقی و روانی، کمک‌های تخصصی یا توانبخشی وجود ندارد. زنان متقاضی طلاق با موانع متعددی روبرو می‌شوند. زنانی که می‌خواهند همسران خود را ترک کنند باید ثابت کنند که ادامه ازدواج آنها را با خطری سنگین یا صدمات بدنی روبرو می‌کند و یا تهدیدی به جان و امنیت آنهاست. همچنین، تحت قانون مدنی برای گرفتن طلاق در نتیجه خشونت خانگی، زنان باید ثابت کنند که بدرفتاری غیرقابل تحمل بوده است.⁵² در اظهار نظر خود درباره این گزارش، مقامات ایران استدلال کرده‌اند که زنان در صورت مواجه شدن با خشونت می‌توانند تقاضای طلاق بدهند و مکانیسم‌های مختلفی برای حمایت از قربانیان خشونت خانگی، از جمله مراکز مداخله و توانبخشی، یک خط تلفن ویژه اورژانس‌های اجتماعی، مرکز توانبخشی زنان و دختران آسیب دیده، ۳۱ خانه بهداشت، و ارائه کمک‌های اجتماعی تخصصی وجود دارد.

33. قانون مجازات کیفری به شوهران کنترل قابل توجهی نسبت به زندگی زنان و فرزندان‌شان می‌دهد.⁵³ اصل ۶۳۰ قانون مجازات کیفری به یک مرد اجازه می‌دهد اگر زن خود را در حال زنا ببیند وی را به قتل برساند.⁵⁴ دبیرکل متأسف است که لایحه پیشنهادی "طرح جامع جمعیت و تعالی خانواده" که در حال حاضر توسط کمیسیون فرهنگی مجلس تحت بررسی است (طرح ۳۱۵)⁵⁵ می‌تواند به صورت بالقوه زنان را با خطرات بیشتر خشونت خانگی روبرو سازد. این طرح پاداش‌هایی برای قضات بر اساس تعداد پرونده‌های طلاق که بررسی می‌کنند و به جای طلاق به آشتی منجر می‌شوند در نظر می‌گیرد. این طرح همچنین مانع مداخله نیروی انتظامی در دعوای خانوادگی می‌شود.

34. در تاریخ ۲۰ ژوئن سال ۲۰۱۵، وزارت کشور با صدور بخشنامه جدیدی، مصادیق حجاب مورد قبول برای کارمندان دولت و بخش خصوصی را اعلام کرد.⁵⁶ زنان باید این مصادیق حجاب را به شدت رعایت کنند و از استفاده از زیور آلات و هرگونه لوازم آرایشی خودداری کنند. زنان در ایران باید در امکان عمومی قانون حجاب اسلامی را رعایت کنند. طبق گزارش‌ها، بین مارس ۲۰۱۳ و مارس ۲۰۱۴ تعداد دو میلیون و نهصد هزار زن به دلیل عدم رعایت حجاب اخطار دریافت کردند. زنان بدون اجازه همسر یا سرپرست قانونی مجاز به سفر به خارج از کشور نیستند و دولت تمایلی به ارتقاء مقام زنان مجردی که در استخدام دولت هستند ندارد. مقامات ایران استدلال می‌کنند که محدودیت‌های سفر زنان و دختران با هدف پیش‌گیری از قاچاق زنان به کشورهای همسایه صورت می‌گیرد.

35. در آوریل ۲۰۱۵، مجلس و شورای نگهبان "طرح حمایت از آمران به معروف و ناهیان از منکر" را تصویب کردند. این طرح ایجاد مانع برای "آمران به معروف و ناهیان از منکر" را مجرمانه می‌داند و "منکر" را به صورت مبهم هرگونه رفتار، گفتار یا قصور تعریف شده در قانون شریعت یا قوانین موجود تعریف می‌کند. "ستاد امر به معروف و نهی از منکر"، که شامل سازمان‌های اطلاعاتی و نیروی شبه نظامی بسیج است، موظف به اجرای این طرح است.⁵⁷ طبق گزارش‌ها، در اواخر سال ۲۰۱۴ حجاب نامناسب انگیزه چندین حمله اسیدی و حمله با چاقو به زنان توسط افراد ناشناس به بهانه نهی از منکر بود. دبیرکل نگران افزایش قابل توجه قوانین و سیاست‌های عمومی است که موازین بین المللی حقوق زنان، شامل آزادی جنبش، حق سلامتی، و فعالیت اقتصادی را مورد تهدید قرار می‌دهند. دبیرکل همچنین نگران محدودیت‌های اعمال شده برای دسترسی به عدالت برای زنان و دخترانی که مورد خشونت، شامل تجاوز زناشویی، قرار گرفته‌اند است.

⁴⁹ Abdollahi, Fatemeh, Journal of Family and Community Medicine (Jan-Apr ۲۰۱۵), available at <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC۴۳۱۷۹۸۹/>

⁵⁰ Amnesty International, available at http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/you_shall_procreate_attacks_on_womens_sexual_and_reproductive_rights_in_iran.pdf

⁵¹ A/۶۹/۳۵۶

⁵² Parliament Weekly Agenda: ۱۹-۲۲ April, available at <http://en.parliran.ir/index.aspx?fkeyid=&siteid=۸۴&pageid=۳۰۱۵&newsview=۲۸۲۸۷>

⁵³ Amnesty International, available at http://www.amnestyusa.org/sites/default/files/you_shall_procreate_attacks_on_womens_sexual_and_reproductive_rights_in_iran.pdf

⁵⁴ Iran Human Rights Documentation Center, ۸ March ۲۰۱۳, available at <http://iranhrdc.org/english/publications/legal-commentary/۱۰۰۰۰۰۰۲۶۱-gender-inequality-and-discrimination-the-case-of-iranian-women.html#۵>

⁵⁵ Amnesty International, ۱۱ March ۲۰۱۵, available at <https://www.amnesty.org/en/articles/news/۲۰۱۵/۰۳/the-islamic-republic-of-iran-proposed-laws-reduce-women-to-baby-making-machines/>.

⁵⁶ International Campaign for Human Rights in Iran, ۱ May ۲۰۱۵, available at <http://www.humanrights.org/۲۰۱۵/۰۵/lawyer-plan-to-promote-virtue/>.

⁵⁷ A/HRC/۲۸/۷۰

⁵⁸ A/۶۹/۳۵۶

1. ازدواج کودکان

36. براساس کنوانسیون حقوق کودک، سن بلوغ ۱۸ سال است. با این حال در ایران، که سن قانونی برای ازدواج دختران ۱۳ سالگی است⁵⁹ و ازدواج دختران از سن ۹ سالگی نیز با اجازه دادگاه ممکن است،⁶⁰ ازدواج زودهنگام همچنان امری عادی باقی مانده است. قانون حمایت از کودکان و نوجوانان بی سرپرست و بدسرپرست حتی به یک سرپرست اجازه می دهد تا با حکم دادگاه بتواند با فرزندخوانده خود ازدواج کند.⁶¹
37. بین ماه های مارس ۲۰۱۲ و مارس ۲۰۱۳، بیش از ۴۰۶۰۰ دختر زیر ۱۵ سال ازدواج کردند. حداقل ۱۵۳۷ ازدواج ثبت شده در سال ۲۰۱۲ با دختران زیر سن ۱۰ سال بود، که افزایش قابل توجهی در مقایسه با سال های قبل داشته است.⁶² طبق گزارش ها، در مقایسه با سال های قبل، تعداد ازدواج های زودهنگام بین سال های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ به اوج خود رسید. آمار اخیر نشان می دهد که ۲۰۱ دختر زیر ۱۰ سال و بیش از ۴۱۰۰۰ دختر بین سنین ۱۰ و ۱۴ سال ظرف این مدت ازدواج کردند.⁶³
38. دبیرکل از تلاش های دفتر معاون ریاست جمهور در امور زنان و خانواده و همچنین سازمان بهزیستی و وزارت دادگستری برای نهایی کردن پیش نویس یک لایحه برای لغو مقرراتی که طبق آن ازدواج بین یک سرپرست قانونی و فرزندخوانده اش مجاز اعلام می شد استقبال می کند. با این حال، دبیرکل عمیقاً نگران افزایش ازدواج کودکان است و از مقامات می خواهد تا قوانین مرتبط را لغو کنند تا فوراً سن ازدواج را افزایش دهند و پادمان ها و تضمین های لازم را برای حمایت از حقوق زنان و دخترانی که در حال حاضر ازدواج کرده اند برقرار کنند. ازدواج کودکان ناقض کرامت زنان و دختران است.

پ. حق تحصیل

39. دبیرکل پیش رفتی که ایران در راستای دسترسی زنان به تحصیل داشته است را مورد تقدیر قرار می دهد. ایران تقریباً ثبت نام همگانی و برابری جنسیتی در تمام سطوح آموزشی را به دست آورده، و مولفه برابری جنسیتی در پایه های آموزش ابتدایی و متوسطه در سطوح ۹۶/۰ و ۹۹/۰ گزارش شده است. علاوه بر این، ۹۹ درصد از زنان بین سنین ۱۵ تا ۲۴ ساله با سواد گزارش شده اند.
40. در عین حال، پس از اینکه سیاست های سهمیه بندی جنسیتی از سال ۲۰۱۲ در کشور اجرا شده اند، درصد زنانی که وارد دانشگاهها شده اند از ۶۲ درصد در سال تحصیلی ۲۰۰۸-۲۰۰۷ به ۲/۴۸ درصد در سال تحصیلی ۲۰۱۳-۲۰۱۲ کاهش یافته است. این سیاستها همچنین بین سال های ۲۰۱۳ و ۲۰۱۴ به پذیرش تعداد بیشتری از مردان در برخی رشته ها منجر شده اند.⁶⁴ دبیرکل، ایران را تشویق می کند تا به دختران اجازه دسترسی به آموزش عالی را به نحو مساوی با پسران بدهد.

3. زنان و زندگی عمومی

41. دبیرکل از اظهارات رییس جمهور روحانی که گفته است زنان باید فرصت ها، حقوق، و موقعیت اجتماعی برابر با مردان داشته باشند و نقش مشارکتی آنها در مدیریت باید بهبود یابد استقبال می کند. برای رسیدن به این هدف، تلاش های قابل توجهی مورد نیاز است. ابزارهای بین المللی حقوق بشر، به ویژه میثاق بین المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی (ICESCR) که ایران عضو آن است، برای حقوق برابر بین زنان و مردان، از جمله حق کار تلاش می کنند.⁶⁵
42. گزارش جهانی شکاف جنسیتی مجمع جهانی اقتصاد ۲۰۱۴، ایران را در رتبه ۱۳۹ بین ۱۴۲ کشور در شاخص مشارکت در نیروی کار قرار داده، که اعلام می کند که تنها ۱۷ درصد از زنان بین سنین ۱۵ و ۶۴ به صورت فعال در بازار کار مشغول هستند. همین گزارش نشان می دهد که نرخ بیکاری برای زنان (۸/۱۶ درصد) تقریباً دو برابر نرخ بیکاری مردان (۱/۹ درصد) است. کاهش خالص تعداد زنان شاغل از ۳۶۹۱۰۰۰ در سال ۲۰۰۶ به ۳۱۴۵۰۰ در سال ۲۰۱۵ بیانگر کاهش میانگین سالی ۱۰۰ هزار شغل در هر سال این دوره بوده است.⁶⁶
43. زنان در موقعیت های تصمیم گیری حضور کمتری از مردان دارند. در حال حاضر سه درصد از نمایندگان مجلس زن هستند، و هیچ عضوی از کابینه زن نیست. قوه قضاییه زنان وکیل را استخدام کرده است که می تواند به عنوان مشاور قضات مرد در

⁵⁹ In ۲۰۰۵, during its review of Iran's report, the Committee on the Rights of Child urged the Government to set the age majority at ۱۸ years and to take steps to prevent and combat forced, early and temporary marriages. See CRC/C/۱۵/Add.۲۵۴

⁶⁰ /۶۹/۳۵۴; see also Justice for Iran, December ۲۰۱۳, available at <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/WRGS/ForcedMarriage/NGO/JusticeForIran.pdf>.

⁶¹ A/۶۹/۳۵۶

⁶² Justice for Iran, ۱۸ May ۲۰۱۵, available at <http://justice۴iran.org/publication/call-for-action/early-marriages-reach-record/>

⁶³ A/۶۹/۳۵۶

⁶⁴ World Bank, available at <http://data.worldbank.org/indicator/SG.GEN.PARL.ZS>

⁶⁵ Article ۳

⁶⁶ Global Gender Gap Report, "Country Profile: Iran," available at <http://reports.weforum.org/global-gender-gap-report-۲۰۱۴/economies/#economy=IRN>.

دادگاه‌های خانواده عمل کنند. اما با وجود اینکه زنان می‌توانند به برخی مشاغل قضایی مانند مشاوران و محققان منصوب شوند، از کار کردن به عنوان قضاتی که می‌توانند حکم صادر کنند منع شده‌اند. در پاسخ به این گزارش، مقامات ایران اظهار کردند که با سه زن معاون رییس جمهور، در حال حاضر زنان در بالاترین سطوح سیاسی در حال خدمت هستند. آنها همچنین اظهار نظر کردند که زنانی در مقامات بسیار بالای از جمله نمایندگان مجلس، شهرداران، فرمانداران، مشاوران وزیران، و مدیران کل وجود دارند.

44. "طرح جامع جمعیت و تعالی خانواده" (طرح ۳۱۵) ازدواج را پیش‌شرط اخذ پروانه وکالت از کانون وکلا برای فعالیت در زمینه قانون خانواده قرار می‌دهد.⁶⁷ این لایحه همچنین به تمام بخش‌های خصوصی و دولتی دستور می‌دهد تا نسبت به اولویت‌بندی استخدام به ترتیب زیر، مردان بچه‌دار، مردان متأهل بدون فرزند، و زنان بچه‌دار اقدام کنند. این لایحه همچنین زنان مجرد را از مشاغل تدریس در موسسات دولتی و خصوصی و از عضویت در هیات علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی، به جز در مواردی که "هیچ متقاضی متأهل واجد شرایطی وجود ندارد" منع کرده است.⁶⁸ این لایحه همچنین ازدواج کودکان و بارداری مکرر را به عنوان راه‌هایی برای افزایش جمعیت تشویق می‌کند. اگر این طرح تصویب شود، مفاد آن نتیجتاً تأثیر منفی بر دسترسی زنان به اشتغال خواهد داشت.

4. تنظیم خانواده

45. دبیرکل نگران محدودیت‌های حقوق زنان برای دسترسی به اطلاعات دقیق و بی‌طرفانه در مورد پیشگیری از بارداری است. طرح پیشنهادی "افزایش نرخ باروری و پیشگیری از کاهش رشد جمعیت کشور" سقط جنین و عقیم‌سازی را مگر اینکه خطری برای سلامتی مادر یا کودک وجود داشته باشد، ممنوع می‌کند و مجازات‌های سختی برای پزشکانی که چنین اعمال جراحی را انجام می‌دهند تحمیل می‌کند. این طرح همچنین شامل مقرراتی است که "اطلاعات تبلیغی در ارتباط با پیشگیری و کاهش باروری" را، به استثناء مواد آموزشی برای پیشگیری از تهدیدات به سلامتی کودک، ممنوع کرده است.

46. دبیرکل یادآور می‌شود که ایران مراکز مشاوره در سطوح محلی و ملی برای ارائه مشاوره در مورد مسایل خانوادگی، شامل تنظیم خانواده، تاسیس کرده است که خدمات آنها معمولاً رایگان است.⁶⁹ با این حال، در حالی که بودجه سالیانه ایران از مارس ۲۰۱۲ تا مارس ۲۰۱۳ مبلغ ۱۳۳ میلیارد ریال به برنامه "خانواده و برنامه‌ریزی جمعیت" تخصیص داده بود، در بودجه مارس ۲۰۱۴ تا مارس ۲۰۱۵ این مبلغ به صفر کاهش یافته است.⁷⁰

ث: حقوق کارگری

1. حقوق آزادی انجمن و تجمع مسالمت آمیز

47. ایران کنوانسیون نامه آزادی انجمن و حمایت از حق تشکیل‌های سال ۱۹۴۸، حق تشکیل و مذاکره دسته جمعی سال ۱۹۴۹ را تصویب نکرده است.⁷¹ با این حال، قانون اساسی و قانون کار اصل آزادی تشکیل و حق سازماندهی چانه زنی جمعی را به رسمیت شناخته است.

48. در چندین مورد، گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران و کمیته آزادی انجمن سازمان بین‌المللی کار نگرانی خود را در خصوص ماده ۱۳۱ قانون کار (۱۹۹۰)، که انحصار سازمانی را تقدیس می‌کند و بنابراین از کثرت‌گرایی اتحادیه‌های کارگری جلوگیری می‌کند، اعلام کرده‌اند.⁷²

49. در ژوئن ۲۰۱۳، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران متذکر شدند که فعالان حقوق کارگری همچنان با محدودیت، دستگیری، محکومیت، و بازداشت بر اساس اتهامات مبهم روبرو هستند، در حالی که کسانی که در اعتصابات کارگری شرکت داشته‌اند با اقدامات تلافی‌جویانه از سوی حکومت و اخراج از محل کار روبرو بوده‌اند. ادعا می‌شود که رهبران اتحادیه‌های مستقل در بازجویی‌ها با بدرفتاری و شکنجه و محرومیت از درمان پزشکی⁷³ روبرو شده‌اند. ممنوعیت‌هایی که بر فعالیت‌های سندیکای کارگران شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه، سندیکای کارگران کشت و صنعت نیشکر هفت‌تپه، و کانون صنفی معلمان به دلیل عدم وابستگی آنها به مجموعه اتحادیه‌های [رسمی] کارگری ایران، همچنان برجاست.⁷⁴ در اظهارنظری که در مورد گزارش حاضر صورت گرفت، مقامات ایران تأکید کردند که ۷ انجمن صنفی معلمان و فرهنگیان در جمهوری اسلامی ایران فعال بودند که یکی از نمایندگان‌شان به سمت مشاور وزارت آموزش و پرورش منصوب شده بود.

⁶⁷ A/۶۹/۳۵۴, see also Amnesty International March Report: MDE ۱۳/۱۱۱۱/۲۰۱۵.

⁶⁸ Iran's Speech at the UNGA (۳ December ۲۰۱۴), available at <http://the Islamic Republic of Iran-un.org/en/۲۰۱۴/۱۲/۰۳/۳-december-۲۰۱۴/>

⁶⁹ Amnesty International, "Iran: Proposed laws reduce women to 'baby making machines' in misguided attempts to boost population" (۱۱ March ۲۰۱۵).

⁷⁰ A/HRC/۲۸/۷۰; GB.۳۲۰/INS/۱۲

⁷¹ GB.۳۲۰/INS/۱۲; A/HRC/۲۸/۷۰

⁷² E/C.۱۲/IRN/CO/۲

⁷³ A/HRC/۲۸/۷۰; E/C.۱۲/IRN/CO/۲

⁷⁴ ILC.۱۰۴/III(A)

2. حمایت از دستمزد: عقب‌افتادگی دستمزد

50. گزارشی که در سپتامبر ۲۰۱۴ توسط کنفدراسیون بین‌المللی اتحادیه‌های صنفی (ITUC) منتشر شد، مساله جدی عقب‌افتادگی دستمزد در ایران را برجسته می‌کند.⁷⁵ همراه با دستمزدهای پایین، این مشکل منجر به اعتراضات مکرر و گسترده‌ای شده‌است. بین ماه‌های مارس ۲۰۱۴ و مارس ۲۰۱۵، حداقل ۲۳۳ تظاهرات، به ویژه توسط معلمان، که حقوق‌شان زیر خط فقر رسمی کشور قرار دارد و کارگران کارخانه‌های مختلف صورت گرفت.⁷⁶ چنین اعتراضاتی با سرکوب شدید و فزاینده و اقدامات تلافی‌جویانه، شامل اخراج کارگرانی که در اعتصابات شرکت کرده‌اند روبرو شده‌است. در همین حال، آخرین گزارش دولت به کمیته کارشناسان در مورد کاربرد کنوانسیون و توصیه‌های سازمان جهانی کار (ILO) نشان می‌دهد اقداماتی برای کاهش مشکل عقب‌افتادگی دستمزد، از جمله تصویب یک طرح حمایت اجتماعی، و افزایش همکاری‌های سه جانبه اتخاذ شده است.⁷⁷

3. تبعیض مذهبی و قومی (اتنیکی)

51. در سال ۲۰۱۳، کمیته حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی در مورد کاربرد مداوم فرآیند گزینش برای استخدام بر مبنای موازین مذهبی و اخلاقی تحت قانون گزینش سال ۱۹۹۵ تذکر داد و در مورد نقض اصول برابری فرصت‌ها یا رفتار در استخدام برای افرادی که عضو اقلیت‌های قومی و مذهبی هستند ابراز نگرانی کرد. گزارش سال ۲۰۱۵ کمیته کارشناسان در مورد کاربرد کنوانسیون و توصیه‌های سازمان جهانی کار (ILO) نیز نگرانی‌های مشابهی را مطرح کرد.

ج: حقوق دسترسی به فرآیند عادلانه دادرسی و محاکمه عادلانه

52. ماده ۱۴ میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی هنجارهای بین‌المللی در مورد محاکمات و فرآیند دادرسی عادلانه را تشریح می‌کند. با این حال، نقض محاکمات عادلانه همچنان به صورت گسترده‌ای در هر مرحله از دادرسی، شامل مراحل قبل و بعد از محاکمه مستند می‌شوند. در بسیاری از موارد، متهمان غالباً از اتهاماتی که علیه آنها اقامه شده مطلع نیستند و یا اتهامات آنها تنها قبل از تشکیل دادگاه به آنها تفهیم شده‌است. همچنین بازداشت بدون تفهیم اتهام، بازداشت انفرادی، عدم دسترسی به وکیل، و صدور احکام سنگین پس از جلسات خلاصه دادگاه در میان سایر الگوهای گزارش شده هستند.

53. همچنین، ناکامی قوه قضاییه در پیروی از الزامات رویه مدون قانون مجازات اسلامی همچنان نگران‌کننده است. ماده ۱۶۹ به صراحت اخذ اعترافات تحت اجبار، زور، شکنجه و یا بدرفتاری جسمی و یا روانی را ممنوع کرده‌است. با این حال گزارش شده‌است که اعترافات اخذ شده تحت فشار، شکنجه و سایر اشکال اجبار معمولاً توسط دادستان‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و به عنوان مدرک در روند محاکمات مورد پذیرش قرار می‌گیرد که نقض روشن تعهدات ایران تحت مواد ۷ و ۱۴ میثاق جهانی حقوق مدنی و سیاسی است. به عنوان مثال، در تاریخ ۲۵ اکتبر ۲۰۱۴، خانم ریحانه جباری پس از اعتراف تحت فشار به قتل عمد یک کارمند سابق وزارت اطلاعات، مرتضی عبدالعلی سربندی، و در حالی که ادعاهای در مورد عدم بررسی تمام مدارک مرتبط توسط دادگاه مطرح بود، اعدام شد.⁷⁸ در این مورد و سایر موارد، دادگاه‌ها بارها ادعاهای شکنجه و اجبار را نادیده گرفته‌اند و به رغم ماده ۱۷۱ قانون مجازات اسلامی که اعلام می‌دارد در زمانی که هر نوع شواهدی برخلاف اعترافات وجود دارد دادگاه ملزم به تحقیق است، گامی برای تحقیق برنداشته‌اند. رسانه‌های دولتی نیز اعترافات بازداشت‌شدگان را پیش از محاکمات آنها در نوبت‌های متعدد در تلویزیون پخش کرده‌اند و آشکارا اصل برائت را نقض کرده‌اند. در اظهار نظر خود درباره این گزارش، مقامات ایران استدلال کردند که قانون اساسی و قانون حقوق شهروندی در تمام اشکال شکنجه را منع کرده و اعترافات اخذ شده تحت شکنجه در محاکم قابل پذیرش نیستند. آنها معتقد بودند که در مورد خانم جباری، دادگاه در پرتو شواهد و مدارک علیه وی و نه بر اساس اعترافات او حکم خود را صادر کرده‌است.

54. دبیرکل از دخالت ادعا شده دولت در امور کانون وکلای ایران، که بنظر می‌آید در نقض اصول اساسی نقش وکلا، که به آنان اجازه می‌دهد تا انجمن‌های حرفه‌ای خودگران برای حفاظت از منافع خویش تشکیل دهند و به آنها بپیوندند و به ادامه آموزش و کارآموزی و حمایت از صداقت کاری خویش بپردازند، ابراز نگرانی می‌کند. محرومیت سه ساله خانم نسرتوده، وکیل و فعال حقوق بشری که در سطح جهانی شناخته شده است، از حرفه وکالت که به دنبال یک بازداشت خودسرانه در سال ۲۰۱۱ توسط کانون وکلای ایران به وی تحمیل شد، بیانگر فشار نابجا بر کانون است. این اولین تصمیم از این نوع است. با وجود اینکه کانون وکلا محرومیت خانم نسرتوده را در تاریخ ۳۰ ژوئن ۲۰۱۵ به ۹ ماه تقلیل داد، مقامات همچنان به اذیت و آزار و تهدید افرادی که با خانم نسرتوده در طول هشت ماه اعتراض در مقابل کانون وکلا همبستگی نشان داده‌اند ادامه داده‌اند. تقاضای تجدیدنظر رسمی این تصمیم تنها می‌تواند از طریق دادگاه انتظامی قضات صورت پذیرد، سازمانی که به همان قوه قضاییه‌ای

⁷⁵ The International Campaign for Human Rights in Iran, ۲۹ April ۲۰۱۵, available at <http://www.iranhumanrights.org/۲۰۱۵/۰۴/international-workers-day/>

⁷⁶ http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---relconf/documents/meetingdocument/wcms_۲۴۳۰۲۲.pdf

⁷⁷ E/C.۱۲/IRN/CO/۲, see also ILC.۱۰۴/III(۱A),

⁷⁸ Ms. Jabbari was sentenced to death for the alleged murder of Morteza Abdolali Sarbandi, a former employee of the Iranian Intelligence Ministry. UN Press Briefing Notes on Iran Execution, ۲۸ October ۲۰۱۴.

پاسخگوست که تعلیق پروانه وکالت خانم ستوده را خواستار شده بود پاسخگوست.⁷⁹ علومبراین، پیش‌نویس لایحه وکالت که در سپتامبر ۲۰۱۴ به مجلس فرستاده شد، حاوی مفادی است که استقلال کانون وکلای را بیشتر مورد تعدی قرار می‌دهد. دبیرکل از مقامات ایران می‌خواهد تا استقلال کانون وکلای ایران را تضمین کنند.

د: رفتار با اعضاء اقلیت‌های مذهبی و قومی (اتنیکی)

55. دبیرکل همچنان نگران گزارش‌هایی در مورد تبعیض مداوم علیه اقلیت‌های قومی و مذهبی در ایران است که غالباً جزء آسیب‌پذیرترین گروه‌های جامعه هستند. وی از دولت می‌خواهد تا حقوق افرادی که در این گروه‌ها هستند را ترویج دهد و رعایت کند و به تعهداتی که توسط رییس جمهور و سایر مقامات شناخته شده کشور برای کسب اطمینان از برابری، احترام به آزادی ایمان و مذهب، با ترمیم لوایحی که علیه گروه‌های اقلیت تبعیض قابل می‌شوند، احترام بگذارند.
56. مقامات ایران هنوز محدودیت‌ها روی اعضای جامعه بهایی، که همچنان با محدودیت‌های شدید برای فعالیت‌های حرفه‌ای خود، مانند تعطیلی کسب و کارشان روبرو هستند، را کم نکرده‌اند. به عنوان مثال، در تاریخ ۲۴ مه ۲۰۱۵، اداره اماکن نیروی انتظامی شهر ساری ۱۱ واحد صنفی را به دلیل بسته بودن در یک روز کاری که برای بهاییان تعطیلی مذهبی بود، تعطیل کردند.⁸⁰ همچنین، بین نوامبر ۲۰۱۴ و ژانویه ۲۰۱۵، ۱۷ مورد حمله به منازل، ضبط اموال و بازجویی از بهاییان در شهرهای رشت، اصفهان، مرودشت، کاشان و الیگودرز ثبت شده است. طبق گزارش‌ها، بین دسامبر ۲۰۱۴ و فوریه ۲۰۱۴، هفت بهایی در شهرهای آباد، اصفهان و تهران به اتهامات مربوط به تبلیغ دین، تبلیغ علیه نظام، و تهدید امنیت ملی دستگیر شدند. لوازم مربوط به آیین آنها، همراه با کامپیوترها و چاپگرها نیز ضبط شدند.⁸¹
57. همچنین مواردی از تخریب گورستان بهاییان و محرومیت از حقوق دفن به افراد بهایی وجود داشته که ظاهر آن به دستور مقامات صورت گرفته است. طبق گزارش‌ها، مقامات در سال ۲۰۱۴ توسعه گورستان بهاییان در اهواز را برای حفر گورهای جدید ممنوع اعلام کرده‌اند.⁸² و طبق گفته جامعه بین‌المللی بهاییان، هتک حرمت و تخریب قبرستان بهاییان در شیراز نیز با اجازه مقامات انجام شده است.
58. گروه‌های اقلیت قومی (اتنیکی) همچنین با محدودیت‌هایی بر حقوق‌شان نسبت به آزادی بیان و تجمع مسالمت‌آمیز روبرو هستند. به عنوان مثال، در ۱۷ مارس ۲۰۱۵، در حدود ۱۰۰۰ نفر پس از اعتراض به وضعیت اسفبار آقای یونس عساکره، یک مرد عرب تبار که در پاسخ به آزار و اذیت مکرر مقامات محلی در مورد مجوز دکه میوه‌فروشی‌اش خود را به آتش کشید،⁸³ دستگیر شدند. ادعا می‌شود آقای عساکره پس از اینکه درمان پزشکی مناسبی دریافت نکرد درگذشت. طبق گزارش‌ها اکثر اعتراض کنندگان پس از امضاء تعهد آزاد شدند. علومبراین، از اواسط ماه مارس تا آوریل ۲۰۱۵، در حدود ۱۰۰ عرب اهوازی، از جمله فعالان و چندین شهروند زیر سن قانونی، پس از اعتراضات مسالمت‌آمیزی که در استقبال از دهمین سالگرد تظاهرات ۱۵ آوریل ۲۰۰۵⁸⁴ ترتیب داده شده بود، دستگیر و بازداشت شدند. مقامات ایران با ابراز مخالفت خود با ادعاهای فوق، اعلام کرد که آقای عساکره درمان پزشکی کافی دریافت کرده بود اما با توجه به جدی بودن صدمات وارده درگذشت. آنها افزودند که مقامات محلی و سازمان‌های غیر دولتی پس از مرگ آقای عساکره از خانواده بلافصل وی حمایت کرده‌اند.
59. دبیرکل از رییس جمهور روحانی می‌خواهد تا مطابق وعده‌های انتخاباتی خویش، توجه ویژه به وضعیت اسفبار و حمایت از اقلیت‌های بهایی، مسیحی، و مسلمان مبدول نماید.

III. همکاری با مکانیسم‌های بین‌المللی حقوق بشر و دفتر کمیساریای عالی حقوق

بشر

الف: همکاری با نهادهای طرف معاهدات

⁷⁹ International Federation for Human Rights, ۲۰ October ۲۰۱۴, available at <https://www.fidh.org/International-Federation-for-Human-Rights/asia/iran/۱۶۲۶۸-iran-judicial-harassment-against-human-rights-lawyer-ms-nasrin-sotoudeh>

⁸⁰ <http://news.bahai.org/story/۱۰۳۴>

⁸¹ <https://hra-news.org/fa/religious-minorities/a-۸۶۸>; translated in : <http://iranpresswatch.org/post/۱۲۳۱۲/>

⁸² <https://www.bic.org/news/Two-months-morgue-One-facet-campaign-make-Iranian-Baha%۲%۸۰%۹۹-invisible>

⁸³ On ۱۵ March, Mr Asakerah reportedly self-immolated after the Municipal Office denied him the permit to operate his stand. On ۱۲ March, the authorities reportedly confiscated his stall, due to it being unlicensed. On ۱۴ March, Mr Asakerah's application for a permit was denied. Following his death, authorities have reportedly visited Mr Asakerah's family and threatened them to remain silent about his death.

⁸⁴ In April ۲۰۰۵, Ahvazi Arabs took to the street to protest the Government's alleged policy aimed at changing the ethnic makeup of Khuzestan province. The protests lasting for two weeks reportedly turned violent, with several protesters being killed. Since then, Ahvazi Arabs commemorate the uprising by staging protests across the Ahvaz.

60. دبیرکل با تأسف متذکر می‌شود که دولت به بسیاری از توصیه‌هایی که در دومین بررسی دوره‌ای جهانی در خصوص تصویب اسناد بین‌المللی حقوق بشر دریافت کرد پاسخ منفی داد.⁸⁵ ایران کلیه ۳۱ توصیه مرتبط با تصویب دومین پروتکل اختیاری کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (ICCPR)، کنوانسیون رفع کلیه اشکال تبعیض علیه زنان (CEDAW)، کنوانسیون منع شکنجه، پروتکل انتخابی کنوانسیون منع شکنجه، کنوانسیون بین‌المللی حمایت از تمامی اشخاص در برابر ناپدید شدن اجباری، و اساسنامه رم دادگاه جنایی بین‌المللی را رد کرد. ایران همچنین توصیه‌های مربوط به ملاحظات ایران نسبت به کنوانسیون حقوق کودک را رد کرد.

61. در دسامبر ۲۰۱۳، ایران اولین گزارش خود را برای کمیته حقوق اشخاص دارای معلولیت ارسال کرد. اما گزارش‌های بیستم تا بیست و سوم خود برای کنوانسیون بین‌المللی رفع هر نوع تبعیض نژادی که مهلت آن ژانویه ۲۰۱۴ بوده است را ارسال نکرده است. ایران همچنین نظرات خود را در مورد کنوانسیون رفع هر نوع تبعیض نژادی، به ویژه در خصوص زنان عضو گروه‌های اقلیت، تبعیض نژادی در رسانه‌ها، و تاسیس یک موسسه حقوق بشری ملی که مهلت آن‌ها سال ۲۰۱۱ بود، ارسال نکرده است.

62. دبیرکل دولت ایران را تشویق می‌کند تا به سرعت اطلاعات در خواست شده توسط نهادهای معاهده را ارائه کند و در گفتگوهای سازنده با نهادهای معاهده به منظور تسهیل در بررسی و بهبود وضعیت حقوق بشر در ایران مشارکت کند.

ب: همکاری با رویه‌های ویژه شورای حقوق بشر

63. دبیرکل و کمیساریای عالی حقوق بشر بارها بر اهمیت گزارشگر ویژه در مور وضعیت حقوق بشر در ایران و دیگر رویه‌های ویژه برای دیدار از کشور به قصد ارزیابی وضعیت حقوق بشر تأکید کرده‌اند. با وجود اینکه گزارشگر ویژه توانسته است با هیئت‌های دائمی ایران در ژنو و در نیویورک، و همچنین نمایندگان قوه قضاییه، نمایندگان مجلس، مقامات شورای عالی حقوق بشر ایران و سایر هیئت‌های دیدار کننده ملاقات کند، دولت همچنان بر عدم صدور مجوز برای دیدار وی از کشور خودداری می‌کند.

64. در تاریخ ۱۶ مارس ۲۰۱۵، دولت از گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد در خصوص حق برخورداری از غذا دعوت کرد تا در سال ۲۰۱۵ از ایران دیدار کند، که اولین دعوت از یک دارنده حکم موضوعی از سال ۲۰۰۵ تا کنون بوده است. دبیرکل از این تحول استقبال می‌کند و دولت ایران را تشویق می‌کند تا همچنین اجازه بدهد دیدارهایی توسط گزارشگران ویژه در مورد محاکمات فراقضایی و شتابزده، یا اعدام‌های خودسرانه، آزادی مذهب یا ایمان، و ناپدید شدن‌های اجباری و غیرداوطلبانه، که قبلاً به صورت اصولی با آنها موافقت کرده بوده صورت بگیرد.

65. کارگروه ناپدید شدن‌های اجباری و غیرداوطلبانه اشاره کرده‌است که از زمان تاسیس‌اش ۵۳۷ مورد را به دولت ایران گزارش داده‌است که ۵۱۸ مورد از آن همچنان پابرجاست. این کارگروه همچنین تذکر داده که مقامات ایران به ۱۵ مورد از ۳۸ مورد ارتباطاتی که رویه‌های ویژه بین ژانویه ۲۰۱۴ و ژوئن ۲۰۱۵ برای آنها فرستاده شده پاسخ داده‌اند. بیشتر ارتباطات در مورد پرونده‌های شکنجه و بدرفتاری، آزار و اذیت اقلیت‌های مذهبی، محاکمات غیر عادلانه، عدم اجازه دسترسی بازداشت‌شدگان به درمان پزشکی، و اقدامات تلافی‌جویانه علیه افراد برای تماس با مکانیسم‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد بوده است.

ب: همکاری با دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل متحد

66. دفتر کمیساریای عالی حقوق بشر همچنان در جلسات خصوصی با مقامات ایرانی، از طریق نامه نگاری و همچنین از طریق بیانیه‌های عمومی نسبت به مسایل حقوق بشری هشدار می‌دهد. این ارتباطات عمدتاً در مورد مجازات اعدام، آزادی بیان، و حقوق زنان بوده‌اند.

ت: بررسی دوره‌ای جهانی (UPR)

⁸⁵ A/HRC/WG.۶/۲۰/IRN/۲

67. دبیرکل از تعامل فعال ایران با بررسی دوره‌ای جهانی (UPR) از طریق ارسال گزارش ملی در مورد اجرای توصیه‌های منتج از بررسی اول در سال ۲۰۱۰، و از طریق ارسال یک هیئت بلندپایه برای گفت‌وگوی تعاملی در تاریخ ۳۱ اکتبر ۲۰۱۴ استقبال می‌کند. طی بررسی دوم، دولت ۱۸۹ از ۲۹۱ توصیه را پذیرفت. از ۱۶۱ توصیه که مربوط به عدم تبعیض و حقوق مدنی و سیاسی بود، دولت از ۴۰ مورد آن حمایت کرد و ۱۲۱ مورد آن را ثبت کرد. دولت ایران استدلال کرد که نمی‌تواند بعضی از توصیه‌ها را به دلیل تناقض آنها با تعهدات بین‌المللی ایران، سازگار نبودن آنها با قانون اساسی و مقررات ایران، و یا به علت داشتن ادبیات توهین‌آمیز بپذیرد.
68. دبیرکل دولت ایران را تشویق می‌کند تا به صورت فعال با کنشگران مدنی و دیگر نهادها و سازمان‌های مرتبط مشارکت کند و به دنبال حمایت از سازمان ملل متحد برای اجرای موثر توصیه‌های بررسی دوره‌ای جهانی (UPR) به ایران باشد.

IV. توصیه‌ها

69. دبیرکل همچنان عمیقاً از افزایش میزان اعدام‌ها نگران است و درخواست خویش از دولت ایران برای توقف استفاده از مجازات اعدام، و ممنوعیت اعدام مجرمان نوجوان در همه شرایط را تکرار می‌کند. دبیرکل دولت ایران را تشویق می‌کند تا استفاده از مجازات اعدام را چه در قوانین و چه در اجرا لغو کند. تا زمان لغو مجازات اعدام، دولت ایران باید به قوانین بین‌المللی حقوق بشری، آنطور که در ماده ۶ کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی تصریح شده است، پایبند باشد و در تمام موارد عفو، بخشش یا تخفیف مجازات اعدام را اعطاء کند.
70. دبیرکل از دولت می‌خواهد تا فضای کافی برای مدافعان حقوق بشر، وکلا و روزنامه‌نگاران ایجاد کند و زندانیان سیاسی، از جمله مدافعان حقوق بشر و وکلایی را که صرفاً برای استفاده مشروع از حقوق خود برای آزادی بیان، تشکل و تجمع مسالمت‌آمیز بازداشت شده‌اند را آزاد کند.
71. دبیرکل از دعوت دولت از کمیساریای عالی حقوق بشر برای دیدار از ایران استقبال می‌کند؛ وی دولت را تشویق می‌کند تا گزارشگر ویژه در مورد وضعیت حقوق بشر در ایران را دعوت کند و با وی کاملاً همکاری کند.
72. دبیرکل از دستاوردهای ایران در زمینه آموزش و پرورش زنان استقبال می‌کند و از تاکید بر برابری جنسیتی ابراز شده توسط رییس جمهور روحانی استقبال می‌کند. دبیرکل دولت را تشویق می‌کند تا مفاد تبعیض‌آمیز در قوانین مربوطه را براساس موازین بین‌المللی حذف کند و سیاست‌های ملی برای مقابله با رفتارهای مضر و خشونت‌آمیز علیه زنان و دختران را توسعه دهد و گام‌های عملی برای حذف تبعیض علیه زنان در همه حوزه‌های زندگی بردارد.
73. دبیرکل دولت را تشویق می‌کند تا حقوق همه اشخاصی که به گروه‌های اقلیت مذهبی و قومی (اتنیکی) در ایران تعلق دارند را ترویج دهد و محافظت کند و با هر نوع تبعیض علیه آنان مقابله کند.
74. دبیرکل از تعامل دولت با نهادهای معاهده‌های حقوق بشری سازمان ملل متحد استقبال می‌کند و دولت را تشویق می‌کند تا مشاهدات نهایی همه نهادهای معاهده را بپذیری کند و کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان؛ کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها یا مجازات‌های ظالمانه، غیرانسانی و تحقیرآمیز؛ دومین پروتکل انتخابی کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی؛ کنوانسیون بین‌المللی حمایت از تمامی اشخاص در برابر ناپدیدشدن اجباری؛ و کنوانسیون بین‌المللی حمایت از حقوق تمامی کارگران مهاجر و اعضای خانواده آنان را تصویب کند.
75. دبیرکل از تعامل فعال دولت با بررسی دوره‌ای جهانی استقبال می‌کند و دولت را فرا می‌خواند تا اجرای کلیه توصیه‌هایی که داوطلبانه پذیرفته است را تضمین کند، و برای حمایت از چنین تلاشی جوایز کمی فنی سازمان ملل متحد و دیگر هم‌تایان بشود.